

Åsa Magnusson
Det finns en gräns satt
Om Lennart Sjögrens poesi

GRÖNSKAN – så heter en diktsamling från 1989 av den öländske poeten och bildkonstnären Lennart Sjögren. Ur grönskan kan plötsligt en hand sträckas fram, en tillfällig plats redas, eller ett ansikte visa sig. Ett ansikte som redan tidigare kunnat anas i samlingen *Lövskogselegier* (1982), där det heter: »Till glädje kan inte sorgen förvandlas/ men den kan bli ett lätt skuggat ansikte/som går bort i lövverket«.

Förvandlingen och perspektivbytet är två rörelser som återkommer i Lennart Sjögrens texter. De kan leda till att någonting ovanligt framträder, som i prosadikten »Den stunden«, ur *Kopparkrukan* (1987), där läsaren ombeds att inte bli förvånad över att ett träd vuxit upp ur ateljéns golv för att målaren så länge sökt trädets rätta form. De kan också innebära att det redan välbekanta visar sig rymma en oanad dimension, som när stenen och plöjaren börjar samtala med varandra i dikten »Dagen före plöjarens kväll«, ur samlingen med samma namn från 1984.

Människans relation till naturen löper som en röd tråd genom Sjögrens författarskap. Var gränsen dem emellan går, är inte alltid klart. I dikten »Handen« skymtar en hand i lövverket. Vems handen är får vi aldrig veta, bara att den själv är ett löv, som darrar inför livet. I dikten »Norrsknen« får läsaren följa en mans sista resa på en skottkärra där han på väg till dödsriket byter plats med norrskenet, som lägger sig i kärran, medan mannen går bort mot horisonten.

Att det finns en gräns är emellertid klart. Vikten av att både kunna överskrida denna gräns och att upprätthålla den förmedlar Sjögren i dikten »Gräns«:

Det finns en gräns satt
mellan mig och kråkan

jag må vara hur mycket kråka som helst
ändå är jag inte kråka

det finns en gräns satt
mellan människa och resten av det levande

jag måste ständigt överskrida den gränsen
och hålla den kvar

(ur *I Vattenfågeln*s tid, 1985)

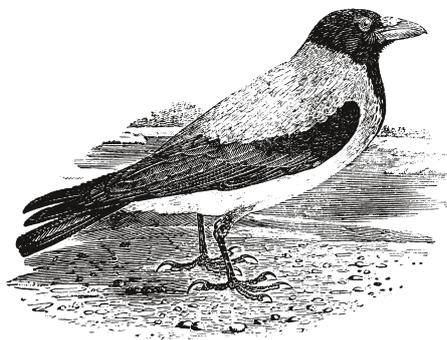
Gränsen kan också synliggöras i kommunikationen mellan natur och människa där möjligheten att samtala inte alltid föreligger:

Trädet talar inte. Trädet hör inte.
Så måste den förtrogne själv bli ett träd.
Och om trädet hör
hör det inte på vårt sätt
och vi förstår det inte.

(ur »Trädet«, *Lövskogslegier*, 1982)

Trots det finns det samband mellan det språk trädet förstår och det människan talar eftersom den tystnad »som varje natt besöker trädets inre / är ordens högre grad«. Kanske är det inte heller alltid eftersträvansvärt att mötas via språket, en hållning som kan anas i dikten »Liten trädsvit« (*Lövskogslegier*) där molnens tillfälliga ansiktsmasker upplöses »otillgängliga för / pedagogik, psykiatri, metrisk analys / Och det är en frihet«.

Det finns också skillnader mellan orden. Precis som grönskan så här års tycks kunna framträda i oändligt många variationer har orden sina valörer som kan uppfattas på olika sätt. Vissa har större inverkan på oss än andra. Och kanske är det inte alltid de som uttalas tydligast, eller de vi tycker att vi förstår bäst som är de viktigaste, utan de som bara skymtar i grönskan, där allt tal blir stammande. ■

Träsnitt av Thomas Bewick (1753–1828)